

ชื่อวิทยานิพนธ์	แนวทางการพัฒนาชุมชนแขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร COMMUNITY DEVELOPMENT GUIDELINES FOR WAT KANLAYA SUBDISTRICT, THONBURI DISTRICT, BANGKOK
ชื่อนิสิต	ฐิติวัฒน์ นงนุช Thitawat Nongnut
ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา	ผศ. ดร. นพนันท์ ตาปนานนท์ Asst Prof Nopanant Tapananont Ph D
ชื่อสถาบัน	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. บัณฑิตวิทยาลัย Chulalongkorn University. Bangkok. (Thailand). Graduate School.
ระดับปริญญาและรายละเอียดสาขาวิชา	วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สถาปัตยกรรมศาสตร์ (การวางผังเมือง) Master. Urban and Regional Planning (Urban Planning)
ปีที่จบการศึกษา	2542
บทคัดย่อ(ไทย)	<p>พื้นที่แขวงวัดกัลยาณ์ ประกอบไปด้วยชุมชนเก่าแก่ 6 ชุมชน และชุมชนที่เกิดขึ้นใหม่อีก 6 ชุมชน ท่ามกลางเวลาที่ผ่านไป สภาพทางสังคมของชุมชนก็มีวิวัฒนาการอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยอาศัยสภาพทางกายภาพเป็นเสมือนแรงผลักดัน ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้โครงสร้างและรูปแบบทางสังคมของชุมชนเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ดังนั้น วัตถุประสงค์ของการศึกษาจึงมุ่งเน้นการศึกษาองค์ประกอบทางสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพทางสังคมและรูปแบบการตั้งถิ่นฐานทั้งในอดีตปัจจุบัน และในอนาคต จากการศึกษาองค์ประกอบและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของชุมชนโดยการสอบถาม สัมภาษณ์ ตรง และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในพื้นที่ซึ่งอาศัยแนวคิดวิธีการวิเคราะห์เครือข่ายชุมชน (Social Network Analysis : SNA) เป็นพื้นฐาน ประกอบกับผู้วิจัยได้ คิดค้นวิธีการวิเคราะห์ชุมชนบนพื้นที่ (Social Network Analysis Site : SNAS) ซึ่งเป็นการประยุกต์จากแนวคิดทางสังคมศาสตร์ เข้ากับแนวคิดการวางผังทางกายภาพแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1) การศึกษารูปแบบการปฏิสัมพันธ์ และความผูกพันร่วมของคนในชุมชนต่างๆ ในแขวงวัดกัลยาณ์ ขั้นตอนที่ 2) รูปแบบการปฏิสัมพันธ์ของชุมชนต่างๆ และบทบาท หน้าที่ของแขวงวัดกัลยาณ์ในปัจจุบัน ขั้นตอนที่ 3) การคาดการณ์ทิศทางการเปลี่ยนแปลงเครือข่ายชุมชนจากการเปลี่ยนแปลงระดับความผูกพันร่วม ขั้นตอนที่ 4) การคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงชุมชน และบทบาท หน้าที่ของแขวงวัดกัลยาณ์ในอนาคต ผลจากการวิเคราะห์ดังกล่าว ทำให้สามารถระบุศักยภาพ ข้อจำกัด โอกาสในการพัฒนาชุมชนตลอดจนแนวโน้ม ทิศทางของการเปลี่ยนแปลงของชุมชนในอนาคตและสามารถแบ่งชุมชนออกได้เป็น 4 กลุ่มคือ กลุ่ม A ชุมชนที่ควรอนุรักษ์ ประกอบไปด้วยชุมชนกุฎิจีน ชุมชนกุฎิขาวชุมชนวัดบุปผาราม และชุมชนโรงคราม กลุ่ม B ชุมชนที่เสื่อมถอย ได้แก่ ชุมชนหลังโรงเรียนช่างดาครุช และชุมชนบุกรุกหลังโรงเรียนศึกษานารี กลุ่ม C ชุมชนที่กำลังปรับตัว ได้แก่ ชุมชนวัดกัลยาณ์ ชุมชนวัดประยูรวงศ์ชุมชนริมคลองบางไส้ไก่ และชุมชนอิสราภาพซอย 26 กลุ่ม D ชุมชนที่กำลังเกิดขึ้นใหม่ ได้แก่ ชุมชนอิสราภาพซอย 18 และชุมชนอิสราภาพซอย 20 จากการศึกษาดังกล่าว จึงนำมาใช้ในการวางแผนพัฒนาแขวงวัดกัลยาณ์ซึ่งสรุปได้ใน 2 ประเด็นคือ ประเด็นที่ 1) แผนพัฒนาชุมชนในแขวงวัดกัลยาณ์ หมายถึงการออกแบบกระบวนการพัฒนาชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมายของการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ แผนพัฒนาชุมชนนี้เป็นแผนพัฒนาทางด้านสังคมศาสตร์ ประเด็นที่ 2) แผนพัฒนาแขวงวัดกัลยาณ์ ภายใต้แนวคิดการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนเป็นแผนพัฒนาที่มุ่งเน้นการพัฒนา</p>

สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งสามารถสังเคราะห์ได้ 2 แนวทาง ได้แก่ (2.1) แนวทางการออกแบบพื้นที่กันชน (2.2) แนวทางการจัดการพื้นที่แบบผสมผสาน นอกจากนี้ การศึกษานี้ได้เสนอโครงสร้างการพัฒนา รูปแบบทางกายภาพ ในการวางแผนพัฒนาแขวงวัดกัลยาณ์ โดยอาศัยผลการศึกษา การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม ซึ่งเป็นพื้นฐานของ รูปแบบการตั้งถิ่นฐานแบบใหม่อีกด้วย

บทคัดย่อ(English)

The objective of this study is to analyse the community's changes that lead to propose the development guidelines for the part of Bangkok by using Wat Kanlaya Subdistrict, Thonburi District as a case study. The study explored both of the social aspect and the physical aspect of community's structure and recommendation for the future development according to the concept of community conservation. The study found that the six ancient communities and six new communities have separated to four groups; conservative community, decayed community, adjustable community and new community ; and indicated each community's potential, constraint, opportunity including with the orientation of the community's alteration. By the means of the directly touch of communities by observation and participation, the study has got closer with the exact life of these communities. Based on the social network analysis and created the social network analysis on site (SNAS), the study divided into four parts of the new analysis's approach; part one) the study of social interaction and common tied, part two) the study of social interaction related to the site function, part three) the forecasting of the social network's alteration and part four) the forecasting of the community's changes and the future function of Wat Kanlaya Subdistrict. The conclusion and suggestion of the study have synthesised the development guidelines into two plans; the community's plan - the social development guidelines and the spatial plan stressed on the physical development. Furthermore, the spatial plan has proposed two concepts of implementation; buffer zone concept and the concept of multipurposed area.